Wymagania na poszczególne oceny

Geografia dla klasy 6

Poziomy wymagań edukacyjnych:
ocena dopuszczająca (2)
ocena dostateczna (3)
ocena dobra (4)
ocena bardzo dobra (5)
ocena celująca (6)

DZIAŁ 1. Ziemia we Wszechświecie
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• podaje podstawowe wiadomości o Wszechświecie; • wylicza planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca; • opisuje ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa; • krótko omawia ruch obiegowy Ziemi i jego skutki.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• wyjaśnia pojęcia: *planeta*, *gwiazda*; • demonstruje przy użyciu modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi; • prezentuje za pomocą modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obiegowy Ziemi.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• rozpoznaje na ilustracji i po opisie planety Układu Słonecznego; • wymienia i omawia konsekwencje ruchów obrotowego i obiegowego Ziemi; • charakteryzuje pozorną wędrówkę Słońca po niebie; • porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• wyjaśnia pojęcia: *planety karłowate*, *księżyc*, *meteoroidy*, *planetoidy*; • opisuje planety Układu Słonecznego; • tłumaczy związek między ruchem obrotowym a pozorną wędrówką Słońca po niebie i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, występowaniem stref czasowych; • oblicza różnice czasu między wybranymi punktami na Ziemi, korzystając z mapy stref czasowych.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia i roku; • wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na naszej planecie; • przedstawia wybrane wiadomości o galaktykach, gwiazdozbiorach i czarnych dziurach; • przytacza najważniejsze wydarzenia z historii poznawania kosmosu.

© Copyright by Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, autorzy: Agnieszka Maląg, Mateusz Gański

DZIAŁ 2. Współrzędne geograficzne

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wyjaśnia, czym są długość i szerokość geograficzna;
- pokazuje na mapie lub globusie południki 0° i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe;
- wskazuje na mapie i nazywa kierunki świata.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- wyjaśnia cel stosowania współrzędnych geograficznych;
- wymienia cechy południków i równoleżników;
- określa współrzędne geograficzne podanego punktu na mapie lub globusie.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- znajduje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach na podstawie podanych współrzędnych geograficznych;
- wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się rozciągłość południkową i równoleżnikową.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- wyznacza w terenie współrzędne geograficzne wybranych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS (np. w smartfonie);
- oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową wybranego obiektu na mapie.

DZIAŁ 3. Środowisko geograficzne Europy

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wskazuje na mapie Europę;
- wyjaśnia pojęcia: *depresja*, *nizina*, *wyżyna*, *góra*;
- nazywa klimat Europy;
- wymienia czynniki kształtujące klimat w Europie;
- podaje liczbę ludności w Europie;
- odszukuje na mapie Europy miejsca o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia;
- tłumaczy pojęcia: *migracje*, *emigracja* i *imigracja*;
- wyszczególnia odnawialne i nieodnawialne źródła energii;
- podaje datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- opisuje położenie Europy na mapie świata;
- wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie;
- podaje nazwę najwyższego szczytu Europy i jego lokalizację;
- wyszczególnia typy klimatu w Europie;
- krótko omawia czynniki kształtujące klimat w Europie;
- odczytuje dane przedstawione na klimatogramach;
- wykazuje różnice między migracją zarobkową a uchodźstwem;
- wyjaśnia, czym jest energetyka;
- podaje typy elektrowni;

© Copyright by Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, autorzy: Agnieszka Maląg, Mateusz Gański

- wylicza i wskazuje na mapie państwa należące do Unii Europejskiej;
- wymienia symbole Unii Europejskiej.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- wskazuje na mapie i omawia granice Europy;
- pokazuje na mapie Europy największe zatoki, morza, jeziora i rzeki;
- odszukuje na mapie wybrane państwa Europy oraz podaje nazwy ich stolic;
- charakteryzuje zróżnicowanie rzeźby terenu w Europie;
- analizuje dane przedstawione na klimatogramach;
- opisuje rozmieszczenie ludności w Europie;
- wymienia konsekwencje migracji ludności w kraju emigracyjnym i imigracyjnym;
- analizuje problem starzenia się społeczeństwa, podaje przyczyny i skutki tego zjawiska;
- omawia różne typy elektrowni;
- odczytuje strukturę produkcji energii z diagramów kołowych;
- wyjaśnia zależność między lokalizacją elektrowni określonego typu a środowiskiem przyrodniczym;
- podaje cele Unii Europejskiej.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- charakteryzuje linię brzegową Europy;
- porównuje różne obszary Europy pod względem cech środowiska przyrodniczego;
- porównuje klimatogramy z różnych miejsc w Europie;
- tłumaczy, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy klimatu;
- podaje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie;
- wymienia problemy demograficzne Europy;
- omawia strukturę produkcji energii elektrycznej w wybranych państwach Europy;
- wyjaśnia znaczenie strefy euro i strefy Schengen;
- opisuje korzyści płynące z obecności Polski w Unii Europejskiej.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *enklawa* i *eksklawa* oraz wskazuje ich przykłady na mapie;
- charakteryzuje czynniki, które wpływają na zmianę klimatu;
- analizuje rozmieszczenie ludności w Europie;
- opisuje zróżnicowanie religijne i językowe Europy;
- omawia znaczenie przynależności Polski do organizacji międzynarodowych takich jak Unia Europejska i NATO.

DZIAŁ 4. Wybrane elementy środowiska i gospodarki Europy

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wskazuje na mapie Islandię i charakteryzuje jej położenie na granicach płyt litosfery;
- pokazuje na mapie Francję i opisuje jej lokalizację;
- odnajduje na mapie Londyn i Paryż oraz krótko omawia ich położenie;
- wyjaśnia, czym jest turystyka.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

© Copyright by Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, autorzy: Agnieszka Maląg, Mateusz Gański

- tłumaczy, czym różni się magma od lawy;
- wymienia rodzaje ruchów płyt litosfery;
- podaje główne cechy gospodarki Francji;
- wyjaśnia pojęcia: *metropolia*, *aglomeracja*;
- wylicza elementy infrastruktury turystycznej.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- charakteryzuje rodzaje ruchów płyt litosfery;
- wyjaśnia, czym są gorące źródła i gejzery;
- wymienia wybrane francuskie marki oraz wskazuje produkty, które świadczą o nowoczesności gospodarki tego kraju;
- rozpoznaje na filmach i fotografiach najważniejsze atrakcje turystyczne Londynu i Paryża;
- tłumaczy, czym są walory turystyczne;
- identyfikuje największe atrakcje południowej Europy na podstawie filmów i fotografii.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- charakteryzuje trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów;
- na podstawie mapy omawia płytową budowę litosfery, wskazuje miejsca występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów;
- analizuje czynniki wpływające na nowoczesność gospodarki Francji;
- opisuje rynek usług we Francji;
- wymienia najważniejsze atrakcje Londynu i Paryża;
- omawia rodzaje turystyki;
- dzieli walory turystyczne na przyrodnicze i kulturowe i podaje ich przykłady;
- wylicza największe atrakcje turystyczne południowej Europy.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- opisuje budowę wnętrza Ziemi;
- wykazuje zależność między występowaniem trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów a płytową budową Ziemi;
- określa, jaki wpływ ma istnienie gorących źródeł na strukturę produkcji energii w Islandii;
- omawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji;
- podaje podobieństwa i różnice między Londynem a Paryżem;
- charakteryzuje wpływ rozwoju turystyki na strukturę zatrudnienia oraz infrastrukturę turystyczną w krajach Europy Południowej.

DZIAŁ 5. Kraje sąsiadujące z Polską

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wskazuje na mapie położenie sąsiadów Polski;
- krótko omawia warunki przyrodnicze sąsiadów Polski;
- odpowiada, co dzieje się obecnie w Ukrainie.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- charakteryzuje położenie Niemiec, Czech, Słowacji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rosji;
- opisuje środowisko przyrodnicze Niemiec na podstawie mapy ogólnogeograficznej;
- omawia warunki przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej;

© Copyright by Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, autorzy: Agnieszka Maląg, Mateusz Gański

- wymienia obecne problemy polityczne i społeczne Ukrainy;
- opisuje warunki przyrodnicze Białorusi i Litwy na podstawie mapy ogólnogeograficznej;
- wylicza surowce mineralne Rosji.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- charakteryzuje gospodarkę Niemiec;
- przedstawia zmiany w przemyśle Nadrenii Północnej-Westfalii;
- rozpoznaje na filmach lub fotografiach walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji;
- wskazuje na mapie tereny Ukrainy okupowane przez Rosję;
- identyfikuje walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy na podstawie filmów lub fotografii;
- podaje argumenty świadczące o dużym zróżnicowaniu przyrodniczym terytorium Rosji;
- porównuje wybrane obszary Rosji pod względem klimatycznym i krajobrazowym.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- analizuje czynniki wpływające na wysoki poziom rozwoju gospodarczego Niemiec;
- na podstawie danych statystycznych podaje argumenty świadczące o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego Niemiec;
- wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji;
- opisuje sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną Ukrainy;
- wylicza walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy;
- omawia relacje Polski z sąsiadami.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- przedstawia najważniejsze fakty z najnowszej historii Ukrainy;
- podaje przyczyny ataku Rosji na Ukrainę;
- omawia skutki społeczno-gospodarcze konfliktów zbrojnych;
- uzasadnia potrzebę utrzymywania przez Polskę dobrych relacji z sąsiadami.

© Copyright by Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, autorzy: Agnieszka Maląg, Mateusz Gański